

طرح شناسایی و هدایت استعدادهای برتر (شهاب)

مقیاس ارزیابی استعداد دانش آموز: ارزیابی آموزگار

در محیط آموزش و پرورش باید کاری بشود که حتی یک استعداد از میان این میلیون‌ها نوجوان و جوان ایرانی هدر نرود.
رهبر معظم انقلاب اسلامی - مد ظله العالی

آموزگار محترم؛

چنان‌که می‌دانید، طرح شناسایی و هدایت استعدادهای برتر (شهاب) با همکاری بنیاد ملی نخبگان و وزارت آموزش و پرورش، در پایه‌های چهارم و پنجم ابتدایی تعدادی از مناطق آموزشی اجرا می‌شود. این پرسش‌نامه برای شناسایی استعدادهای مختلف دانش‌آموزان تدوین شده است. شما بر اساس مشاهدات و شناخت خود از رفتار و ویژگی‌های دانش‌آموز، می‌توانید استعداد او را در هشت حوزه تعیین شده ارزیابی کنید. اعتبار این ارزیابی به دقت و صداقت شما وابسته است. فهم درست مفهوم هر گویه و دقت در امتیاز دادن، بسیار مهم است.

اگر فکر می‌کنید مفهوم یک گویه هرگز در مورد دانش‌آموز صدق نمی‌کند، خانه مربوط به عدد ۱ (کاملاً مخالفام) را انتخاب کنید و اگر مفهوم جمله‌ای با رفتار و ویژگی‌های دانش‌آموز کاملاً هماهنگ است، خانه مربوط به عدد ۴ (کاملاً موافقام) را انتخاب کنید. به همین ترتیب، شما می‌توانید میزان موافقت خود را در مقابل هر گویه با انتخاب اعداد ۱ تا ۴ مشخص کنید. انتخاب خانه مربوط به عدد بزرگ‌تر به معنی این است که آن گویه با رفتار و شخصیت واقعی دانش‌آموز بیشتر هماهنگ است. سعی کنید به همه گویه‌ها پاسخ دهید. اگر برای پاسخ دادن به برخی از گویه‌ها اطلاعاتی ندارید، هیچ گزینه‌ای را علامت نزنید. البته، اگر بیش از ۴ گویه مربوط به یک استعداد علامت نخورده باشد، محاسبه امتیاز برای آن استعداد مجاز نیست.

تاریخ تکمیل پرسش‌نامه: ..... / ..... / .....

الف) شناسنامهٔ مدرسه، آموزگار و دانش‌آموز

مشخصات مدرسه	(۱) استان: ..... (۲) شهرستان/منطقه/ناحیه: ..... (۳) نام کامل مدرسه: ..... (۴) نوع مدرسه: عادی دولتی ☐ شاهد ☐ هیئت امنایی ☐ غیردولتی ☐ (محل استقرار: شهری ☐ روستایی ☐)
مشخصات آموزگار	(۵) نام و نام خانوادگی: ..... (۶) سن: ..... (۷) جنس: زن ☐ مرد ☐ (۸) مدرک تحصیلی: ..... (۹) رشتهٔ تحصیلی: ..... (۱۰) سابقهٔ تدریس: ..... (۱۱) وضعیت اشتغال در آموزش و پرورش: استخدام رسمی ☐ پیمانی ☐ حق‌التدریس ☐ نیروی آزاد ☐ سایر ☐
مشخصات دانش‌آموز	(۱۲) نام و نام خانوادگی: ..... (۱۳) سن: ..... (۱۴) جنس: دختر ☐ پسر ☐ (۱۵) کد ملی: ..... (۱۶) پایهٔ تحصیلی: ..... (۱۷) شغل پدر: ..... (۱۸) تحصیلات پدر: ..... (۱۹) شغل مادر: ..... (۲۰) تحصیلات مادر: .....

ب) شاخص‌های استعداد

هریک از جملات زیر را به‌دقت بخوانید و میزان موافقت خود را با علامت ضربدر مشخص کنید.

ردیف	گزاره‌ها (گویه‌ها)	کاملاً موافقم (۴)	موافقم (۳)	مخالفم (۲)	کاملاً مخالفم (۱)
------	--------------------	-------------------	------------	------------	-------------------

استعداد کلامی

۱	در صحبت کردن و نوشتن از واژگان مناسب، به طور درست استفاده می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۲	در مقایسه با همسالان از خزانه لغات غنی‌تری برخوردار است.	۴	۳	۲	۱
۳	به طور سلیس و روان صحبت می‌کند (گفتار او قابل فهم، روشن و جذاب است).	۴	۳	۲	۱
۴	ایده‌ها و احساسات خود را بهتر از همسالانش بیان می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۵	مفاهیم درسی را با جزئیات دقیق توضیح می‌دهد.	۴	۳	۲	۱
۶	در ساختن جمله از کلمات به‌هم‌ریخته، بهتر از همسالان خود عمل می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۷	سرعت و دقت او در یادگیری مطالب (داستان، شعر و لغات) فوق‌العاده است.	۴	۳	۲	۱
۸	در مقایسه با همکلاسی‌ها، درک مطلب او سریع‌تر و بهتر است.	۴	۳	۲	۱
۹	در هنگام گفت‌وگو، برای توضیح مطلب یا روشن ساختن منظور خود سماجت نشان می‌دهد.	۴	۳	۲	۱
۱۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «استعداد کلامی» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

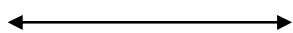
استعداد ریاضی

۱۱	در مقایسه با سایر دانش‌آموزان، مفاهیم ریاضی را سریع‌تر و بهتر یاد می‌گیرد.	۴	۳	۲	۱
۱۲	در انجام محاسبات (جمع، تفریق و غیره) و حل مسائل ریاضی مهارت دارد.	۴	۳	۲	۱
۱۳	می‌تواند محاسبات ریاضی را به صورت ذهنی انجام دهد.	۴	۳	۲	۱
۱۴	می‌تواند از دانش و مهارت حساب کردن در موقعیت‌های واقعی استفاده کند.	۴	۳	۲	۱
۱۵	از راه‌حل‌های کوتاه و ابتکاری برای حل مسائل ریاضی استفاده می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۱۶	در مقایسه با سایر همسالان، درک و فهم او از مسائل ریاضی بیشتر است.	۴	۳	۲	۱
۱۷	به یادگیری مفاهیم جدید ریاضی علاقه خاصی دارد.	۴	۳	۲	۱
۱۸	پشتکار او برای انجام تمرینات و حل مسائل ریاضی فوق‌العاده (کم‌نظیر) است.	۴	۳	۲	۱
۱۹	تا رسیدن به راه‌حل مسائل ریاضی، دست از تلاش بر نمی‌دارد.	۴	۳	۲	۱
۲۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «استعداد ریاضی» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

استعداد هنری

۲۱	در مقایسه با همکلاسی‌ها، مهارت او در کشیدن نقاشی (رعایت تقارن، اندازه و...) بیشتر است.	۴	۳	۲	۱
۲۲	می‌تواند برای مدت طولانی روی آثار هنری (نقاشی، طراحی، خط و...) تمرکز کند.	۴	۳	۲	۱
۲۳	درک و فهم او از کارها و آثار هنری بهتر از سایر همسالان است.	۴	۳	۲	۱
۲۴	برای یادگیری و انجام فعالیت‌های هنری پشتکار زیادی از خود نشان می‌دهد.	۴	۳	۲	۱
۲۵	استعداد و انگیزه بالایی برای یادگیری موسیقی دارد.	۴	۳	۲	۱
۲۶	از خودکارآمدی (احساس شایستگی) بالایی در انجام کارهای هنری برخوردار است.	۴	۳	۲	۱
۲۷	در فعالیت‌ها و مسابقات هنری مدرسه فعالانه شرکت می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۲۸	ایده‌پردازی و مهارت او در یک یا چند زمینه هنری مشهود است.	۴	۳	۲	۱
۲۹	در مقایسه با سایر دانش‌آموزان، اطلاعات او در زمینه هنرهای مختلف بیشتر است.	۴	۳	۲	۱
۳۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «استعداد هنری» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

ردیف	گزاره‌ها (گویه‌ها)	کاملاً موافقم (۴)	موافقم (۳)	مخالفم (۲)	کاملاً مخالفم (۱)
------	--------------------	-------------------	------------	------------	-------------------

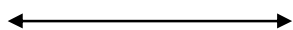
استعداد فضایی

۳۱	در نقشه‌خوانی و پیدا کردن مسیر توانایی خاصی دارد.	۴	۳	۲	۱
۳۲	در مقایسه با سایر دانش‌آموزان، اطلاعات بیشتری درباره نقشه‌ها و مسیرها دارد.	۴	۳	۲	۱
۳۳	نسبت به همسالان از قدرت تجسم بیشتری برخوردار است.	۴	۳	۲	۱
۳۴	موفقیت او در تعبیر و تفسیر نمودارها، نقشه‌ها و جدول‌ها چشمگیر است.	۴	۳	۲	۱
۳۵	می‌تواند قطعات پازل، لگو و تصاویر بهم‌ریخته را (به‌طور سریع) مرتب کند.	۴	۳	۲	۱
۳۶	در ساختن کاردستی و احجام مهارت خاصی دارد.	۴	۳	۲	۱
۳۷	در تجسم و ترسیم شکل‌های هندسی بهتر از همسالان خود عمل می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۳۸	در موقعیت‌های حل مسئله از «تصویرسازی ذهنی» استفاده می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۳۹	توانایی او در طراحی و ساختن اشکال سه‌بعدی قابل تحسین است.	۴	۳	۲	۱
۴۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «استعداد فضایی» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

استعداد حرکتی - ورزشی

۴۱	می‌تواند حرکات دیگران را به راحتی تقلید کند.	۴	۳	۲	۱
۴۲	بیشتر از سایر همکلاسی‌ها، به انجام کارهای فیزیکی (بدنی) علاقمند است.	۴	۳	۲	۱
۴۳	آمادگی او برای انجام حرکات فیزیکی (پريدن، دویدن، پرتاب کردن، گرفتن و...)، فوق‌العاده است.	۴	۳	۲	۱
۴۴	در بیان ایده‌ها و احساسات خود، از حرکات فیزیکی و ایما و اشاره استفاده می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۴۵	به‌طور منظم و مداوم تمرینات ورزشی را انجام می‌دهد.	۴	۳	۲	۱
۴۶	حرکات ورزشی را به‌طور سریع و دقیق (ماهرانه) انجام می‌دهد.	۴	۳	۲	۱
۴۷	در فعالیت‌های فیزیکی (دوچرخه‌سواری، طناب‌بازی و...) بهتر از همسالان خود عمل می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۴۸	اطلاعات زیادی در مورد رشته‌های ورزشی دارد.	۴	۳	۲	۱
۴۹	پیش‌بینی می‌شود در یک یا چند رشته ورزشی موفقیت چشمگیری داشته باشد.	۴	۳	۲	۱
۵۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «استعداد حرکتی - ورزشی» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

استعداد اجتماعی

۵۱	با کودکان دیگر به آسانی رابطه دوستانه برقرار می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۵۲	در بازی‌ها و فعالیت‌های گروهی نقش رهبری را ایفا می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۵۳	بازی‌ها و فعالیت‌های گروهی را به بازی‌ها و فعالیت‌های انفرادی ترجیح می‌دهد.	۴	۳	۲	۱
۵۴	برای دوست‌یابی و برقراری روابط اجتماعی انگیزه زیادی دارد.	۴	۳	۲	۱
۵۵	در میان همکلاسی‌ها از محبوبیت بیشتری برخوردار است.	۴	۳	۲	۱
۵۶	برای پیدا کردن دوست و همبازی از روش‌های مختلف استفاده می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۵۷	ایده‌ها و احساسات خود را به‌طور صریح و مؤدبانه بیان می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۵۸	در مقایسه با سایر همسالان، از مهارت‌های اجتماعی بیشتری برخوردار است.	۴	۳	۲	۱
۵۹	درک احساسات دیگران و همدلی با همسالان در رفتارهای او مشهود است.	۴	۳	۲	۱
۶۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «استعداد اجتماعی» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

ردیف	گزاره‌ها (گویه‌ها)	کاملاً موافق‌ام (۴)	موافق‌ام (۳)	مخالف‌ام (۲)	کاملاً مخالف‌ام (۱)
------	--------------------	---------------------	--------------	--------------	---------------------

←————→
استعداد فرهنگ دینی

۶۱	در مقایسه با همکلاسی‌ها، برای آموختن احکام و عمل به تکالیف شرعی آمادگی بیشتری دارد.	۴	۳	۲	۱
۶۲	حافظ بخش‌هایی از قرآن کریم است.	۴	۳	۲	۱
۶۳	در مقایسه با سایر دانش‌آموزان، اطلاعات دینی و مذهبی بیشتری دارد.	۴	۳	۲	۱
۶۴	علاوه بر مدرسه، در سایر مراکز آموزش علوم دینی و قرآن شرکت می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۶۵	نسبت به سایر همکلاسی‌ها، در مسابقات قرآن و احکام عملکرد بهتری دارد.	۴	۳	۲	۱
۶۶	می‌تواند رویدادهای واقعی زندگی را با معیارها و الگوهای دینی مقایسه و ارزیابی کند.	۴	۳	۲	۱
۶۷	در انجام فعالیت‌های دینی مدرسه (نظیر قرائت قرآن در مراسم صبحگاهی) پیش‌قدم است.	۴	۳	۲	۱
۶۸	برای مطالعه و فهم مسائل دینی و مذهبی انگیزه زیادی دارد.	۴	۳	۲	۱
۶۹	به شرکت در مراسم مذهبی مدرسه علاقمند است.	۴	۳	۲	۱
۷۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «فرهنگ دینی» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

←————→
استعداد علوم تجربی

۷۱	به کسب اطلاعات درباره پدیده‌های طبیعی (باران، رعد و برق، شب و روز و...) علاقمند است.	۴	۳	۲	۱
۷۲	بیشتر از سایر همکلاسی‌ها، به مطالعه دنیای موجودات زنده (حیوانات و گیاهان) می‌پردازد.	۴	۳	۲	۱
۷۳	کنج‌کاوانه به مشاهده دقیق موجودات و پدیده‌های طبیعی می‌پردازد.	۴	۳	۲	۱
۷۴	پدیده‌های طبیعی و زیستی را با دقت بیشتری توصیف می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۷۵	به محافظت از محیط زیست (دریاچه‌ها، جنگل‌ها و...) حساسیت (دغدغه) خاصی دارد.	۴	۳	۲	۱
۷۶	انگیزه و پشتکار او برای یادگیری مفاهیم نظری درس علوم قابل تحسین است.	۴	۳	۲	۱
۷۷	فیلم‌های مستند درباره دنیای طبیعت (حیوانات، گیاهان و...) را به دقت پی‌گیری می‌کند.	۴	۳	۲	۱
۷۸	درک و فهم او از مفاهیم نظری و کاربردهای درس علوم بیشتر از سایر دانش‌آموزان است.	۴	۳	۲	۱
۷۹	دانش و مهارت او در انجام آزمایش‌های درس علوم بالاتر از متوسط کلاس است.	۴	۳	۲	۱
۸۰	در مقایسه با سایر حوزه‌ها، در حوزه «استعداد علوم تجربی» برتری دارد.	۴	۳	۲	۱

ج) شیوه نمره‌گذاری

به هریک از استعدادها، ۱۰ ماده از پرسش‌نامه اختصاص یافته است. حاصل جمع امتیازات مربوط به هر استعداد را بر تعداد گویه‌های مربوط به آن استعداد (عدد ۱۰) تقسیم کنید تا میانگین امتیاز دانش‌آموز در آن استعداد به دست آید. در صورتی که آموزگار در مقابل یک یا تعدادی از گویه‌ها، هیچ گزینه‌ای را علامت نزده باشد، این تعداد (با عنوان داده‌های گم‌شده یا گویه‌های سفید) از مخرج کسر کم می‌شود. اگر بیش از ۴ گویه مربوط به یک استعداد علامت نخورده باشد، محاسبه امتیاز برای آن استعداد مجاز نیست. امتیاز مربوط به هر استعداد را محاسبه و در جدول زیر ثبت کنید.

ردیف	استعداد	شماره گویه‌ها	داده‌های گم‌شده (گویه‌های سفید)	جمع امتیاز	میانگین امتیاز (با دو رقم اعشار)	نام خانوادگی تکمیل‌کننده
۱	استعداد کلامی	۱ تا ۱۰				امضاء
۲	استعداد ریاضی	۱۱ تا ۲۰				
۳	استعداد هنری	۲۱ تا ۳۰				
۴	استعداد فضایی	۳۱ تا ۴۰				
۵	استعداد حرکتی - ورزشی	۴۱ تا ۵۰				نام خانوادگی مدیر
۶	استعداد اجتماعی	۵۱ تا ۶۰				
۷	استعداد فرهنگ دینی	۶۱ تا ۷۰				
۸	استعداد علوم تجربی	۷۱ تا ۸۰				